ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

ΤΟΥ ΡΕΝΕ ΛΑΦΟΝ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΤΟΥ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΥ ΤΗΣ

Ι σημάσια εἶχε γιὰ τὸν Ἀντρέα Λεπερσερὶ καὶ τὴ Ζοζεφίνα Μπυϊσόν, ἂν ἡ Γαλλικὴ ἐπανάσταση βρισκότανε στὴν πιὸ ἐντατικὴ αἱματηρὴ δράσι της, τί σημασία εἶχε ἂν ὁλόκληρη ἡ Γαλλία συγκλονιζότανε ἀπὸ ἕνα τρομακτικὸ σεισμό, ἀφοῦ αὐτοὶ ἀγαπιόντουσαν ; Τοὺς ἔφτανε νὰ βρεθοῦν γιὰ λίγες ὧρες μαζὺ στὸ μικρὸ δωμάτιο, ποὺ στέγαζε τὴν ἀγάπη τους, γιὰ νὰ λησμονήσουν καὶ τοὺς «ἀδράκωτους», ποὺ περιφέρονταν ἔξαλλοι στοὺς δρόμους τῶν Παρισίων, πυροπλῶντας τ' ἀρχοντικὰ σπίτια καὶ σκοτώνοντας κάθε εὐγενῆ ποὺ συναντοῦσαν μπροστά τους, καὶ τὴ λαμητόμο τοῦ δημίου Σανσόν, ὁ ὁποῖος δούλευε ἀκατάπαυστα ἀπὸ τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ...

Ἡ ἀπέραντη δυστυχία καὶ ὁ πρωτοφανὴς πανικός, ποὺ ἀπλώθηκαν γύρω τους, δὲν μποροῦσαν νὰ συγκινήσουν τὴ Ζοζεφίνα καὶ τὸν Ἀντρέα, γιατί ἦσαν νέοι καὶ γιατί ἀγαπιόντουσαν...

Ὡστόσο, μιὰ μέρα, ὁ Ἀντρέας συνελήφθη ξαφνικά, χωρὶς λόγο — μιὰ ἀνώνυμη καταγγελία στὸ Ἐπαναστατικὸ Δικαστήριο τὸν κατηγοροῦσε ὅτι ἦταν «ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ» — καὶ κλείστηκε στὶς φυλακὲς τῆς Φόρς, μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους ὑπόπτους, ἐνόχους καὶ ἀθώους...

Στὴν ἀρχὴ ἡ Ζοζεφίνα κόντεψε νὰ τρελλαθῆ ἀπὸ τὴν ἀπελπισία της. Ἡ ἐπιθυμία ὅμως νὰ ξαναδῆ τὸν ἀγαπημένο της καὶ νὰ τοῦ δώση θάρρος μὲ τὴν παρουσία της, τὴν ἔκανε ν' ἀψηφήση κάθε κίνδυνο, νὰ μεταμφιεσθῆ σὲ ἀσπρορροῦχοῦ καὶ νὰ ἐμφανισθῆ ἕνα πρωῒ στὶς φυλακές, κρατῶντας ἕνα πελώριο καλάθι στὸ χέρι, γιὰ νὰ δώση δῆθεν μερικὰ ἐσώρουχα στὸν Ἀντρέα Λεπερσερί. Ὁ δεσμοφύλαξ, καταγοητευμένος ἀπὸ τὴν προθυμία, μὲ τὴν ὁποία ἡ ὥμορφη αὐτὴ ἀσπρορροῦχοῦ τὸν ἄφησε νὰ τῆς πάση τὸ μάγουλο, τῆς ἐπέτρεψε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν κρατούμενο στὸ κελλί του.

Ὅταν ὁ Ἀντρέας εἶδε ξαφνικὰ μπροστά του τὴ φίλη του, δὲν μπόρεσε ν' ἀρθρώση λέξι ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ τὴ συγκίνησι ὅτου... Ἡ Ζοζεφίνα τὸν ἄρπαξε πρώτη στὴν ἀγκαλιά της... Ποτέ, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ γνωρίζονταν, δὲν φιλήθηκαν μὲ τόσο πάθος, μὲ τόση συγκίνησι !...

Κι' ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἡ Ζοζεφίνα πήγαινε καὶ ἔβλεπε τακτικὰ τὸν ἀγαπημένο της στὸ ὑγρὸ καὶ ἀνήλιο κελλί του.

Καὶ κάθε φορὰ ποὺ τὸν ἐπισκεπτότανε, προσπαθοῦσε νὰ τὸν πείση ὅτι πολὺ σύντομα θὰ τὸν ἀποφυλάκιζαν. Δὲν θ' ἀργοῦσαν νὰ καταλάβουν πῶς ἦταν ἀθῶος, πῶς δὲν εἶχε συνωμοτήσει κατὰ τῆς «θελήσεως τοῦ λαοῦ»...

Μὰ ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶχε συνέχεια ἀντίθετη ἀπ' ὅ,τι νόμιζε ἡ Ζοζεφίνα Μπυϊσόν.

Μιὰ μέρα, ὁ φρουρὸς ποὺ στεκότανε στὴν πόρτα τῶν φυλακῶν, ὅταν ἄκουσε τὴ νέα νὰ τοῦ λέη πῶς ἤθελε νὰ δῆ τὸν Ἀντρέα, ἔκανε ἕνα χαρακτηριστικὸ μορφασμό.

—Τὸν Ἀντρέα ; εἶπε. Δὲν εἶνε πειὰ ἐδῶ... Τὸν ἔχουν πάει στὴν Κονσιερζερὶ ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ.

—Στὴν Κονσιερζερί !... φώναξε ἡ Ζοζεφίνα, μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα ἀπὸ τρόμο. Θὰ τὸν σκοτώσουν, λοιπόν !

Στὶς φυλακὲς τῆς Κονσιερζερὶ μετέφεραν, πράγματι, στὴν ἀνώμαλη ἐκείνη περίοδο ὅλους τοὺς ὑποψηφίους γιὰ τὴ λαμητόμο...

—Ἔτσι μοῦ φαίνεται καὶ μένα ! ψιθύρισε ὁ στρατιώτης, μὲ ὕφος ὑπερτάτης ἀδιαφορίας, ἐξοικειωμένος πειὰ ἀπὸ καιρὸ μ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς τραγῳδίες.

Κι' ἔκλεισε τὴ βαρειὰ πόρτα τῶν φυλακῶν στὸ πρόσωπο τῆς Ζοζεφίνας, ἡ ὁποία ἔφυγε ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη τρέχοντας, σὰν νὰ τὴν κυνηγοῦσε τὸ φάσμα τῆς λαμητόμου.

***

Τὰ θλιβερὰ προαισθήματα τῆς δεσποινίδος Μπυϊσὸν βγῆκαν στὸ τέλος ἀληθινά.

Ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες τὸ Ἐπαναστατικὸ Δικαστήριο, ποὺ συνεδρίαζε τότε χωρὶς τὴν παραμικρὴ διακοπὴ ἀπὸ τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ καὶ ἀπὸ τὸ βράδυ ὥς τὸ πρωῒ, καταδίκαζε τὸν Ἀντρέα σὲ θάνατο.... Ἡ Ζοζεφίνα ἦταν μπροστά, ὅταν ὁ πρόεδρος διάβασε τὴν ἀπόφασι... Ὡστόσο, οὔτε ἕνα δάκρυ δὲν κύλησε ἀπ' τὰ μάτια της, οὔτε ἕνα ξεφωνητὸ δὲν βγῆκε ἀπὸ τὰ χείλη της...Εἶχε μαρμαρώσει ὁλόκληρη ἀπὸ τὸν πόνο...

Καὶ τὴν ἑπομένη, ἡ Ζοζεφίνα ἀκολούθησε τὸ κάρρο, ποὺ μετέφερε τοὺς καταδίκους στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως. Μεταξὺ τῶν μελλοθανάτων ἦταν καὶ ὁ φίλος της, συντριμμένος ἀπὸ τὴν ἀτελπισία, χωρὶς νὰ ἔχη πειὰ συναίσθησι τί γίνεται τριγύρω του... Ἡ Ζοζεφίνα μπόρεσε νὰ παρακολουθήση ἀπὸ μακρυὰ τὴν καταπόμησι τοῦ ἀγαπημένου της. Εἶχε τὴν ὑπεράνθρωπη δύναμι νὰ δῆ τὸ κεφάλι τοῦ φίλου της νὰ πέφτη κάτω ἀπὸ τὸ λεπίδι τῆς λαμητόμου. Τὴν προηγούμενη νύχτα, ποὺ τὴν πέρασε ἄγρυπνη, μέσα στοὺς σπασμοὺς μιᾶς ἀτερίγραπτης ἀγωνίας, ἡ Ζοζεφίνα συνέλαβε ἕνα σχέδιο... Καὶ τὸ σχέδιο αὐτὸ ἤθελε νὰ τὸ πραγματοποιήση μὲ κάθε τρόπο, καὶ μὲ θυσία ἀκόμα τῆς ζωῆς της.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσι, ἡ δεσποινὶς Μπυϊσὸν ἀκολούθησε καὶ πάλι τὸ κάρρο, ποὺ μετέφερε τὸν Ἀντρέα, ἀκέφαλο πειὰ πτῶμα, στὸν κοινὸ τάφο, ὅπου ἔρριχναν τοὺς καρατομηθέντας. Περίμενε, κρυμμένη πίσω ἀπὸ ἕνα δένδρο, νὰ μείνη μόνος ὁ νεκροθάφτης. Καὶ ὅταν ἔφυγαν οἱ στρατιῶτες, παίρνοντας μαζύ τους καὶ τὸ κάρρο, γιὰ νὰ τὸ φορτώσουν μ' ἄλλα πτώματα, ἡ Ζοζεφίνα ἔτρεξε κι' ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ νεκροθάφτη.

—Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καλέ μου ἄνθρωπε ! τοῦ εἶπε. Λυπήσου μιὰ δυστυχισμένη γυναῖκα... Δῶσε μου αὐτὸ τὸ κεφάλι !...

Κι' ἔδειξε στὸν κατάπληκτο νεκροθάφτη τὸ κομμένο κεφάλι τοῦ Ἀντρέα, ποὺ ἦταν πεταμένο στὸν τάφο, ἀνάμεσα σ' ἄλλα κεφάλια καὶ πτώματα.

—Νά, πάρε γιὰ ἀμοιβή σου αὐτὰ τὰ νομίσματα ! ἐξακολούθησε ἡ Ζοζεφίνα, βγάζοντας κάτω ἀπὸ τὸ σάλι της ἕνα σακκουλάκι γεμάτο χρυσάφι. Δῶσε μου, σὲ θερμοπαρακαλῶ, τὸ κεφάλι τοῦ ἀγαπημένου μου, νὰ τὸ φυλάξω γι' ἀνάμνησι ! Μὴ μοῦ ἀρνηθῆς αὐτὴ τὴ χάρι !... Λυπήσου με !...

Τὰ χρυσᾶ νομίσματα συγκίνησαν τὸν νεκροθάφτη περισσότερο καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς νέας. Καί, χωρὶς τὸν παραμικρὸ δισταγμό, ἄρπαξε ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τὸ κεφάλι τοῦ Ἀντρέα καὶ τὸ ἔδωσε στὴ Ζοζεφίνα, ἡ ὁποία, κλείνοντας τὰ μάτια της, τὸ πλησίασε στὰ χείλη της καὶ τὸ φίλησε παράφορα στὸ στόμα...

—Χαρὰ στὸ κουράγιο ! ψιθύρισε ἀνάμεσα στὰ δόντια του ὁ νεκροθάφτης. Νὰ φιλάη ἕνα κομμένο κεφάλι στὸ στόμα ! Τί σοῦ εἶνε κι' αὐτὲς ἡ ἐρωτευμένες γυναῖκες !...

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Ἀντρέα δὲν εἶχαν παραμορφωθῆ ἀπὸ τὴν ἀγωνία τοῦ θανάτου. Ἔκφρασι γλυκειᾶς γαλήνης ἦταν χυμένη στὸ πρόσωπό του. Τὰ χείλη του ἦσαν μισάνοιχτα, σὰν νὰ ζητοῦσαν νὰ φιλήσουν ἕνα ἀγαπημένο στόμα...

Ἡ Ζοζεφίνα τύλιξε τὸ κεφάλι τοῦ Ἀντρέα σ' ἕνα μεταξωτὸ φουλάρι κι' ἔφυγε τρέχοντας ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη... Σὲ λίγο βρισκόταν στὸ Παρίσι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβη οὔτε ἡ ἴδια πῶς. Περπατοῦσε μὲ γοργὰ βήματα, ἀλλὰ μηχανικά, σφίγγοντας τὸ κεφάλι στὰ στήθη της καὶ ψιθυρίζοντας λόγια ἀκατάληπτα, χωρὶς εἰρμὸ καὶ νόημα. Οἱ διαβάτες γυρνοῦσαν καὶ τὴν κύτταζαν κατάπληκτοι...

Ἡ δεσποινὶς Μπυϊσὸν συνέχιζε τὸ δρόμο της, χωρὶς ν' ἀντιλαμβάνεται τί συνέβαινε γύρω της. Ἀνιστομονοῦσε νὰ βρεθῆ στὸ δωμάτιό της, μόνη, μὲ τὸ κεφάλι τοῦ ἀγαπημένου της, γιὰ νὰ μπορέση ἐπιτέλους νὰ φιλήση τὰ ὀχρὰ χείλη του, χωρὶς νὰ τὴν βλέπη κανένα ἀδιάκριτο μάτι...

Μὰ ὅταν ἔφτασε στὴν ὁδὸ Ἁγίου Φλωρεντίνου, ἔνοιωσε ξαφνικὰ τὰ γόνατά της νὰ κόβωνται. Ἡ ἀγωνία τὴν εἶχε τσακίσει... Ἔκανε μερικὰ ἀκόμα βήματα, παραπατῶντας σὰν μεθυσμένη, κι' ἔπεσε ἀναίσθητη κάτω...

Οἱ περαστικοί, ποὺ βρέθηκαν μπροστά της, ὑπισθοχώρησαν τρομαγμένοι, ὅταν εἶδαν νὰ κυλιέται στὸ δρόμο ἕνα κομμένο κεφάλι !... Καὶ ὅταν συνήρθανε ἀπὸ τὴν πρώτη κατάπληξί τους, ἄρπαξαν τὴν κοπέλλα καὶ τὴν μετέφεραν στὸ πιὸ κοντινὸ ταμῆμα... Ἡ Ζοζεφίνα διηγήθηκε στὸν κομισσάριο, χωρὶς τὸν παραμικρὸ δισταγμό, τὴ θλιβερὴ ἱστορία της. Φαινόταν σὰν νὰ μὴν εἶχε πειὰ συναίσθησι τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεών της.

Αὐτὸ ὅμως ποὺ ἔκανε, νὰ καταχρατήση δηλαδὴ τὸ κεφάλι ἑνὸς καρατομηθέντος, θεωρήθηκε ἔγκλημα βαρύ. Καὶ ἔστειλαν τὴν Ζοζεφίνα στὸ Ἐπαναστατικὸ Δικαστήριο... Τὴν ἑπομένη καταδικάζοτανε κι' αὐτὴ σὲ θάνατο....

Ἡ Ζοζεφίνα ἄκουσε τὴν καταδικαστικὴ ἀπόφασι χαμογελῶντας ἀπὸ χαρά.

—Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε στοὺς δικαστάς, ἐπειδὴ δὲν μ' ἀφήνετε νὰ ζήσω μόνη, χωρὶς τὸν ἀγαπημένο μου !...

Ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς μέρες ἡ Ζοζεφίνα ἀνέβαινε, μαζὺ μὲ ἄλλους καταδίκους, στὸ κάρρο, ποὺ θὰ τοὺς ὁδηγοῦσε στὴν πλατεῖα, ὅπου ἦταν στημένη ἡ λαμητόμος.

Παράξενη μεταμόρφωσις εἶχε γίνει στὸ πρόσωπο τῆς μελλοθάνατης. Τὰ χαρακτηριστικά της εἶχαν ἐξαϋλωθεῖ καὶ τὰ μάτια της εἶχαν μιὰ ἔκφρασι ἀσυνήθιστη, σὰν νὰ ἀντίκριζαν ἕναν κόσμο ἄγνωστο, κάτι ποὺ δὲν τὸ εἶδε κανεὶς ἄνθρωπος ὥς τότε... Ἕνα ἀποφασιόριστο χαμόγελο ἦταν ζωγραφισμένο στὰ χείλη της.

Καὶ ὅταν βρέθηκε, τέλος, μπρὸς στὴ λαμητόμο, γύρισε καὶ εἶπε στὸ δήμο, μὲ φωνὴ σταθερὴ καὶ ἀτάραχη :

—Κάνε γρήγορα τὸ καθῆκον σου, σὲ παρακαλῶ ! Ἀνυπομονῶ νὰ βρεθῶ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα κοντὰ στὸν ἀγαπημένο μου, ποὺ μὲ περιμένει ἐκεῖ πάνω....

Ὁ δήμιος τὴν κύτταξε μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα ἀπὸ θαυμασμὸ καὶ κατάπληξι... Ἡ γαλήνη τῆς νέας αὐτῆς τὸν εἶχε ξαφνιάσει !...

Ὕστερ' ἀπὸ λίγο, τὸ λεπίδι τῆς κρεμαστόλας ἔπεφτε, κάνοντας ἕνα ἀπαίσιο τρίξιμο, καὶ τὸ κεφάλι τῆς Ζοζεφίνας Μπυϊσὸν κυλίστηκε στὸ πατωμένο καλάθι, ἐνῶ τὰ χείλη του ἀναδεύονταν ἀκόμα μὲ νευρικοὺς σπασμούς, σὰν νὰ ψιθύριζαν γιὰ τελευταία φορὰ ἕνα ὄνομα, ἕνα γλυκὸ καὶ ἀγαπημένο ὄνομα....

ΡΕΝΕ ΛΑΦΟΝ